

כנראה כדי לחזק את כחיו הרעועים סרב עליקות. דומה היה בכל לבית צרפתי ישן מנורמנדיה, אחד משרידי חבנינים של גוסטיהצלב הפרנקים בסוריה.

שאל ו'ובנל: מה קול הרעש הזה? ואמרו לו כי הביקתא זו עומדת למכירת החסידות רוצה לקנותה מידי בעליה כדי לבנות במקומה בית מודרני. — מה מתירח? שאל הנציב הצרפתי.

300 פרנק. — חריני קונה אותה. אומר ועושה. מיד שלשל את הסכום ורכש לו כוול בית נורמנדי קטן בסוריה. לא היו ימים מועטים וציור בא אליו סריוח להראות לו את ציורי-יום שעשה בסוריה.

Tiens! — מה זאת? ביקתא רלה. שמנשתי בכמר ערבי ודומה היא כ"כ לבתינו כאן, ע"כ ציירתי אותה לזכרון.

נועק הנציב, חן זהו חבית הקטן שלי! מה מחיר התמונה? — 300 פרנק, ענה הצייר.

קנה הנציב את התמונה וככה רכש לו נמחיר שוה את חבית הסוריה שלא זכה לראותו שוב בעיניו וקשט בתמונתו את טרקלינו בפריז...

וכדי שלא להטיל קנאה בסעודה, רוצה אני לרבר לא רק מת"א אלא גם מאזותה המתחרה הגדולה אשר לרגלי הכרמל, ואספר לכם מעשה שהיה בחי... המעשה עדים על המדר...

וכיחוד על היחס המצויין שלה ליהודי המקום. כנראה, בקורי המושל ליהודים להודי, והמשטרה להוד.

מעשה בסוחר אחד א. נס — כך. כותב לי אחד מתלמידי הרבים דהתם — שבא אליו בזמן האחרון שוטר אחד. והבהילהו לבוא ולהתייצב אל המשטרה. לאחר השעה הששית של ערבית. ומכיון שנתבקש יהודי לרשות, אי אפשר להיותו במאמר הבריות, דבר אחר, מה עשה? — נשא את שתי רגליו והלך אל ה"נוקמה" בשעה הקבועה ובמובן, שלא מצא שם משטרי אחר, במספרם מועט בחיפה. כידוע, ואולם ה"בולם" הערבי קבלהו בספ"י והזמין אותו אחד כבוד לשבת כל הל לט — במאמר...

מה פשעי ומה הטאתי? שאל היהודי בבהלת. — עונך גדול כנשוא! — השיב השוטר מבני-דודנו — ,חייב הנך ששים גרוש קנס, שלא שלמת לבית-המשפט."

— "טעתי, אהב בוי!" — טען היהודי בערכית השגורה בפיו עוד מצפת — "אנא לא משפט ולא קנס דענא!"

— ההוד הגוי בלשונו — ,לין פה — "כא בכוסניש!" (אז זה עסקי!) זליה: ההשכמת בחר ובאת אל זאב ט" ושמת לפניו את מדברותיך, אלאה!"

רקצור לא הועילו כל הטענות והמע-ות בעברית ובערבית וגם כל איומיו א "המאיה", כלומר נתין בריטי שלא כחם את הקנס בשעתו. ואת הוי...

לבטחון או לתת ערובה של סוחרים ידועים על מאה לי"ש, כנהוג. חס הוא ולא יעבר, והיהודי הצפתי-הבריטי החיפואי נתבקש-במהילה לשיבה-שלי מטה ב"חד-גדיא".

בינתיים נודע הרבר לבנו וירץ לבית ה"זאבים" ויוציא-מאתו סקודה בכתב לשחרר את אביו. עד הבקר והאסיר יצא לחפשי.

ועיקר-המעשה מתחיל, רבותי, רק עכשיו: חבקר אור והיהודי-איריץ לבית המשפט לדעת מה זה-ועל מה זה נקנס בששם גרוש? ואולם-המוכיר הוא, כידוע, אדם גדול וטורוד מאד וענהו שאינו מהויב להטט-בשבילו עכשו בארכיביו.

— שלם ששים גרוש וחסל! — וכמוכן שר' יעקב משלם, אלא שיתודי זה הוא מה שפוראים-אצלנו "צוואסער" ולא בנקל מעב ריו יהודי צפתי על דעתו והוא כבר "ויסבר" אותם (באגראבען בלעז). מה עשה? — לא זו משם עד שבדקו ומצאו-בספר הזכרונות כי עוד ב"ח-אפריל-1925 נתבע יהודי זה לדין-עם" קובלנא של הרופא ממשרד-הבריאות והשופט שחרר אותו אז ויצא זכאי כמשפט.

וכל חכמי חפם אינם יכולים-לכאר איך נסתבכו הגלגולים עד לירי דרישת קנס של ששים גרוש להנם אחרי שנה ומחצה?

ואולם היהודי שלנו לא שתק להם מסתמא ולא נתקרהה דעתו עד שהגש קבלנא על מעשה המשטרה בכבודה ובעצמה וגם על בית-המשפט נופא, שלא כחם את הקנס בשעתו. ואת הוי...

צאות הענין — פותב תלמידי — אר' דוע אי"ה למורי ורבי. מסתמא נ"כ אחרי-שנה-ומחצה-כפי מנהג התור-כים בימים ההם...

ולמה ספרתי לך את כל המעשה? — מסוים תלמידי הותיק במכתבו — לא מפני החרוש הגדול שיש בו אלא דוקא מפני שאינו הראשון וגם לא האחרון במשטרה שלנו כאן.

ואת המעשה דלקמן מוסר אני לנמ לא לכבודי ולא לכבוד בית אבא, אלא צפוקדת העורך, שקבל את המכתב מבאדכחו במצרים, ואין אחריות להתהלות והתשבחות" עליו.

זה היה במוצש"ק, — כך פותח מר ב"ש במכתבו — והנה מוכר "דאר-היום" הופיע כדרכו לפני בית-הכנסת כרחוב-היהודים, בצאת ישראל מתפלת ערבית וקרא בקול: "דאר-היום!" "עזמות!" הקהל התנפל על העתון ועל המוכר בצמא וכל הקודם זכה.

לפתע פתאום ראיתי — לא אני אלא הו א' שם במטרים! — שני אנשים נעים ואהוזם בגליון אחד. זה אימר: "עזמות" שלי! זה אומר: "עזמות" שלי! זה טוען: אני זולמתי גרוש צא"ג בעד עזמותי, וזה צועק.

אני שלמתי עשרה מילים להטוכר, מפה לכאן, התחילו הכאות עד זוב דם. קול שרקה נשמע והפוליסים באו, ומתוך האספסוף שעמד שם הוציאו את ינ ההתנים, חתן כראשת" וחתן ברכת, כלומר: חתן מתחיל בהכאות וחתן מסוים בקללות, ויובילו את שני-

הם ברנת ורננה עד שערי ניהנום, לבית-האסורים. המסכנים התחילו לקונן על רע מזלם ולומר בבכי מר: "אללאה יחרב ביתך, יא עז-מאוותי, כול הארא סנד".

כשבא "המאמור" (ראש המשטרה) דרש לעשות חקירה ודרישה בענין ויתו אומר להביא את שני החתנים לפני-הדבר יצא מפי המאמור והאנשים הונאו, לאחר שהמוכיר רשם את שמו תיהם: ד ז ד ו ש ל ו ס כ ר י ו ומילכה פקר על שלום (שם המוכח) לספר את המאורע.

— שמע, יא סירי, — סנה שלים ברוח הקשה — בכל ליל מוצש"ק אני קונה "עזמות"...

— "שו" — קרא המאמור בתמיה גדולה — ע ס מ א ו ו י? (שם האיש המוציא לפעל את דיני התליה בקהיר), מה לו לעסמאווי בענינכם זה? — לא, יא סירי, ענה שלום, יש "עסמאוות" אחד קורסי (ירושלמי).

היש עוד עסמאווי כירושלם הממית את האנשיכ? (פי כאמא עס"מאווי בימאוות נאכ?), שאל המאמור בלשונו.

— כו, ענה שלום, "עסמאוות אלי קורסי בימאוות נאכ מן דוהק" (הוא מומית אנשים מצהוק).

— הא, הא! הבנתי — אמר המא' מור — עסמאוות זה שלכם דומה לפכרי אפנדי אבאז הסופר התולכי שלנו המפרסם כתבותיו ב"אהראם".

— מה עם העתון שלכם? — חר' סף המאמור לשאל. — "דאר היום", ענה יודי מביאים

הרבה ממנו למצרים, כל הגליונות נמ' כרים "ביג'ו זכריות" (חם באים והל' כים תיכף). יש הרבה קוראים!

בקצור, כד מסוים המספר — לאחר ששמע המאמור את הטענות משני הצדדים, עשה שלום ביניהם, נשמו זה לזה ויצאו משם ישר לבית הכנסת לכרך ברכת "הגומל" מבית-הסחר וכיחוד מ"עסמאוות" הירושלמי.

ואידי דאתינא להכא — אספר לכם מעשה אחר ביהודי נורז' בעירנא, סוחר ובעל-בית הגון אך קמצן קצת, כנהיג שהוא נוהג כל ימיו לקנות בכל כר את גליון "דאר היום" בגרוש אחד כדי לקרא ב"חדשות".

ואולם האשה אשר הוכיח אותו ח' לשבת עמה היא עוד יותר קמצנית וע"כ היא ממרתת את חיו וסיומו, שהוא מחריב את ביתו ממש ומוציא על "גזיטה" גרוש שלם ליום.

— צא וחשוב! — היא טוענת עמו — יותר משלש "לאראם" והצי לשנה הן אפשר לאסף גרוניה-לכתנו בכסף הזה!

והנה בערב יו"כ זה הביא המפגד לביתו את העתון המשולש ואמר לאש"תו בנצחון: "ראי איזו מציאה! שלשה גליונות בגרוש אחד וגם ה"תמונה" בתוכם!"

ואולם האשה הכינה לה כנראה הסתת עתה אחרת לכבוד יום-הדין: יענתה לו אף היא:

— זה יהיה הגליון. האחרון שקנית היום, הרי קניתי מציאה יותר גדולה מסד. השלכנה מכרה לי חר' ח

"דאר-היום" על המשקל, שתוכל לקרא בחם-חצי-שנה, וכל זה בשיללונג הציני ויש שם גם הרבה מ"התמונות" של ערב-שבת!..

וכדי למיים בכ"טוב, אספר לכם קצת משיחת-הולין של תלמידי חכמים צרפתים ואמרוקאים שזכיתי לשמע בימים האלה.

בשבת חול-המועד זו בקרתי לכבוד יו"ט בכיתם של יהודים-המדברים בלשון-הקדש של האליאנס, כלומר: צרפתית, השחה נתגלגלה, בסובו, ע"א הנשפים וההצנות שבת-הסכות הזה ועל-השעמום הגדול שבת-שמת"תנו זה בעירנא פתאום פנתה אלי בעלת-הבית החביבה בצרפתית ושאלה ממני איזה סרט יציגו בערב בראי-נע "ציון"?

— "הדבוק" Le Dibouk עיתני לה אף אני בלשונה. — מה!?

Les Dix boucs? pourquoi pas les vingt boucs? (בצרפתית-עשרת התישים? ומדוע לא עשרים התישים?)

משחק המלים האלה, שועא מפיח בלא יודעים, עורר כמובן צחוק אדיר בחברה. בקושי רב עלה בירי בעלה, שהוא תלמיד-חכם, להסביר לה כי זה לא תישים ולא גדיים, לא די-כוס בצרפתית ולא בוקה ומבוקה בעברית, אלא — מה ד בו ק", שנקרא "תסי" עתיכף"...

ואחד-הגנזלים האזריקאים הלאו...

בשקידה את שפתנו העברית שאל מאת 'פקידו' איך אומרים בעברית ל"ר"י פיצים"?

— גרעון, — ענה הפקיד, — מה! ג ר ע ו י? — אפר-המנהל בהתפעלות — הן זה דומה כמש לאנגלית! groan באנגלית היא א נ ה ה וכמה נאנחים כאן בא"י על ה"גרעון"!

ואחרון אחרון חביב — בעל-הנימט' ראיות שלי.

אך-ההלו לכתב בעתונים ונלווח ברחובות ובכתי-הכנסיות והמדרשות ע"ד ההתאורחות של היהודים והבחוי-רות לעיריה בעירנא, והנה הופיע פת"אום בעל-הנימט'ראיות שלי — שלשם פיוזן! — והגיש לי פתקא קטנת ובפתקא זו כתוב לאמר:

עיריה עברית בנימטריא יהודים מהרו להתאורחן

ונעלם כ"משוכח" של "הדבוק" מכאן אזהרה לתלמידי שאינם עריין אורחים, שעליהם להתאורח תמ"י ואם איין אפרסם את שמותיהם בדאר-היום"...

איי"ה בעש"ק הבעל"ט אכין לכם מטעמים כאשר אהבתם על ה"הקפות" ועל כדור הרגל ועל שאר הענינים החשובים שבמכתבי תלמידי ותלמידותי ושלום על ישראל!

עזמות